

Dr. Baráth István,

a Magyar Geofizika Szerkesztőségének és az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány Kuratóriumának tagja

1936 – 2023

Dr. Baráth István aranyokleveles geofizikusmérnök 1936. szeptember 3-án született Zsadányban. Édesapja Baráth Márton csizmadiamester, édesanyja Gaál Eszter háztartásbeli volt. Általános iskolai tanulmányait szülőfalujában, középiskolai tanulmányait a szeghalmi Péter András Gimnáziumban végezte, itt érettségizett 1955-ben. Érettségi után felvételt nyert a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karának geofizikus szakára, ahol 1960-ban okleveles geofizikus mérnökként végzett.

Első és egyetlen munkahelye a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet (ELGI) volt. Először az ELGI miskolci Karotázs Csoportjához került, ahol terepi mérnök-észlelő, értelmező, majd csoportvezető lett. Miskolcon részt vett a Kelet- és Nyugat-Borsodi szénmedence kutatásában, különös tekintettel a Fekete-völgyi mintakutatásra, valamint a vi-sontai és az akkor kibontakozó bükkábrányi lignitmezők mérési és értelmezői munkáiban. Meghatározták a fúrás által harántolt képződmények litológiai tagolását, a haszonanyagot és alapvető paramétereit. Kimutatták a földtani kor és szerkezeti tényezők (pl. vetők helye, elvetési magasság stb.) meghatározási lehetőségét. Rámutattak a telepszámozási problémákra geofizikai rétegazonosítással. Ezekről az eredményekről a *Bányászati Lapok*ban számolt be.

Az ELGI Ipari Karotázs Osztályának megalakulásakor osztályvezető-helyettesnek nevezték ki és felrendelték Budapestre (1960–1964). 1964-ben megnősült, felesége Sinyey Katalin volt. Két gyerekünk született: Zoltán (1965) és István (1966).

Szakmai életének további főbb állomásai:

- 1964–1969: A KGST Földtani Osztályán (Moszkva) dolgozott geofizikus szakértőként.
- 1969–1982: Az ELGI Karotázs Módszertani Osztályának vezetője.
- 1977-ben indukciós karotázs témában írt disszertációja alapján ítéltek neki a műszaki tudomány kandidátusa minősítést és ezzel egyúttal műszaki egyetemi doktori címet is nyert a Miskolci Egyetemen.

Dr. Baráth István
1936 – 2023

- 1982–1990: Az ELGI Mélyfúrasi Geofizikai Főosztályának vezetője.
- 1990–1993: Karotázs igazgató-helyettes.
- 1993–2012: Műszaki igazgató-helyettes. Műszaki igazgatóhelyettesként kulcsszerepet játszott az ELGI rendszerváltás utáni gazdasági stabilitásának megteremtésében.
- 1996-ban nyugdíjba vonult, de nyugdíjasként is tovább dolgozott. Az ELGI az Intézetért végzett tevékenységét a *Pro Geophysica* emlékéremmel ismertette el 1997-ben.
- 2000-ig meghívott előadóként a Miskolci Egyetemen oktatott, részt vett a doktori képzésben. A Miskolci Egyetem az egyetemért végzett tevékenységét 2005-ben a *Pro Facultate Rerum Metallicarum* éremmel jutalmazta.

Munkássága során több, mint 90 publikációja jelent meg hazai és külföldi szakfolyóiratokban. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Köztudományok Osztályának, és szolgált az MTA Doktori Tanácsa 22. Szakbizottságának felkért, valamint az MTA Geofizikai Tudományos Bizottságának választott tagjaként. 2000-ben: Az Orosz Természettudományi Akadémia külső tagjává választották.

Szakmai tevékenységének fontos része az ELGI Mélyfúrás-geofizikai Metrológiai Bázisának (Modell Telep) létrehozásában játszott aktív szerepe, majd a Bázis szakmai irányítása, valamint a nem olajipari célú alacsony frekvenciás indukciós karotázs módszertanának kidolgozása.

Szakmai munkájáért a *Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója* kitüntetést, majd a *Munka Érdemrend bronz fokozatát* (1978) és végül a *Kiváló Munkáért* (1985) minisztertanácsi elismerést kapta.

Tagja volt a Magyar Geofizikusok Egyesületének (MGE), amelynek 1971-től 1990-ig egyik titkára, majd a Tudományos és Oktatási Bizottságának is tagja. Tevékenységét az Egyesület 1988-ban *Renner János-emlékéremmel*, 1990-ben *Tiszteleti Tagsággal* és *MTE SZ-díjjal* ismertette el.

A *Society of Professional Well Log Analysts* (SPWLA) tagja, illetve az SPWLA *Budapest Chapter*ének alapító tagja

volt. Szervezőbizottsági tagként résztvett a Budapesten rendezett 1985. évi EAEG Kongresszus és Kiállítás, valamint az 1990. évi SPWLA Kongresszus szervezési munkáiban.

Dr. Baráth István 2009-től haláláig az MGE folyóiratának, a *Magyar Geofizikának* aktív szerkesztőségi tagjaként működött, így Szerkesztőségünk halálával egyik fontos munkatársát veszítette el.

Az ELGI 1990-ben megalapította az *Eötvös Loránd Geofizikai Alapítványt* (ELGA) azzal a céllal, hogy ápolja a világhírű tudós szellemi és tárgyi hagyatékát, és segítse elő a geofizikusok szakmai fejlődését.

Baráth István kurátorként rendkívül aktívan vett részt 1990-től haláláig az Alapítvány munkájában. A kezdeti időszakban jelentős szerepe volt az Alapítvány pénzügyi hátterének megerősítésében. Ezt követően mintegy motorja volt az Eötvös Loránd Emlékgyűjtemény Budapestre telepítésének és méltó módon történő bemutatásának. Az Emlékgyűjtemény gazdagításában, az Eötvös utáni kor geofizikai eszközeinek összegyűjtésében és rendezett kiállításában, majd a gyűjtemény egy pedagógiai szobával

történő bővítésében oroszlán része volt. Az Emlékgyűjtemény múzeumi rangra emelésének elintézése szintén az ő érdeme volt.

Az „Eötvös100 Emlékév” keretében elvégzett sokrétű és eredményes alapítványi tevékenységben szintén elvülhetetlen érdemei vannak. Külön ki kell emelni a báró Eötvös Loránd szobrának létrehozásában és felállításában kifejtett elhivatott és áldozatos munkáját.

Nagy lendülettel és sok ötlettel készült Eötvös Loránd születése 175. évfordulójának ünneplésére. Az Eötvös Loránd Alapítvány nagy vesztesége, hogy Pista Eötvös iránti elkötelezettsége, tisztelete, egyszerűsége és lendületes munkája nem tudja már segíteni erőfeszítéseit!

A szobor elkészültekor az ELGA Kuratóriuma saját munkájára vonatkoztatva idézte a Vörösmaty híres mondatát: „Ez jó mulatság, férfi munka volt!” Ez a mondat elmondható Pista teljes életéről is!

Kedves Pista, hosszú munkás életed után nyugodj békében!

Bodoky Tamás, Pályi András, Szongoth Gábor

Dr. Salát Péter

1939 – 2023

Januárban Salát Péter kollégánk is az „égi geofizikusok” munkacsoportjához csatlakozott. Nyolcvannegyedik évében járt. 1962-ben végzett az ELTE képzésén, és geofizikus generációit oktatta ugyanitt – engem is, sőt számomra az egyik legmeghatározóbb oktató volt.

Nem tudom, az idősebbek hogy voltak ezzel – nekünk bűn rossz órákat tartott. Azt a javára írtuk persze, hogy nem azzal töltötte ki az óra idejét, hogy minden vesszőt levezetett volna matematikailag, pedig többen csinálták ezt is. Így aztán elmondott mindent háromszor-négyszer. Ismételte magát. Költői kérdéseket tett fel, és kínosan hosszú csendek alatt várt mégis választ rájuk. Egész addig ez ment, amíg rá nem jöttünk, hogy vitatkozni kell vele. Először kicsit erőltetetten, később már tényleg érdeklődve ellentmondtunk neki. Ilyenkor felcsillant a szeme, és dőlt belőle mind az információ, mind a szemlélet. És bár az óráin ezt nem rakta össze, amikor az ember terepre kikerült, pillanatok alatt realizáltuk, hogy valójában ott pont arra van szükség, amit „a Salát” tanított. Hogy a geofizikai inverzió tényleg az alapja mindennek itt, és nemcsak abban segít, hogy hogyan szedjem ki a mérésből az eredményt, hanem hogy véges idő alatt hogy tervezzek mérést úgy, hogy az engem érdeklő információ benne legyen az eredményekben.

A nyolcvanas években a Tanszéken két szemlélet vitázott: a „digitális szűrés” és az „információstatisztikus megközelítés”. Ebben – mind a mélyfúrás, mind a geoelektromos módszerek, mind a gépi feldolgozás témájában egyértelműen az utóbbi irányhoz tartozott, sőt, diákszemmel annak vezető alakja volt. „Mindent lehet szűrni, kollé-

gák” – mondta sokszor nekünk – „de leginkább a levestésztát”. Plasztikus példákon vezette le, hogy a szűrés kiemel ugyan kevésbé látható dolgokat, de információt csak veszít. A minél kisebb veszteséget pedig az inverziós eljárásokkal javasolta elérni.

Nagyon komoly terepi tapasztalata volt. Vízet kutatott Jemenben, dolgozott a Szovjetunióban – kiválóan olvasott és beszélt oroszul is, jól ismerte az ottani tudományos eredményeket. 1989-ben – az ottani „utolsó békeévben” vitt minket szibériai terepgyakorlatra, utaztunk muzeális buszokon, teherautókon és a transzszibériai expresszen – és ő korábban már mindet kipróbálta. Az ilyen utakon derült ki igazán, milyen egyedi és zseniális szituációs humora van. Sokszor már azzal, hogy „amúgy salátosan” elmondta precízen, hogy mi és hogy történt, már olyan hatást ért el, hogy derültünk a legvadabb örültségeken is. Nem volt híve az akkor uralkodó ideológiának, de ilyen alapállással is úgy kezelte az ottani hivatalos közegeket, hogy ma is alig győzők ámulni rajta. Utána már nem csodálkoztunk, hogy mennyire ismeri a jó filmeket, vagy hogy amikor egy Menzel ment a Kinizsi utcában, akkor rövidebb volt a geoelektromos óra. Viszont elmentünk vele megnézni.

Ahogy gyermekei a nagyon jó hangulatú búcsúztatón elmondták: könnyű halála volt. Este még úgy feküdt le, hogy „ez egy igazán jó nap volt”, előkészítette a másnap megnézendő filmeket, és elaludt. Nem ébredt fel.

Köszönjük, Péter, sokat tanultunk Tőled, én biztosan.

Tímár Gábor

Dr. Salát Péter
1939 – 2023

Fájó szívvel tudatjuk, mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

Tóth Álmos

2023. Február 5-én, életének 79. évében
távozott közülünk.

Szeretett halottunkat 2023. Február 28-án, 12.45 órakor a budapesti Farkasréti temető
Makovecz terméből kísérik utolsó útjára.

Drága emléke örökké szívünkben él.

A gyászoló család

MAGYAR GEOFIZIKA

nyomtatásban megjelent évfolyamai
1960–2022

